



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Język i piśmiennictwo w ujęciu historycznym - ćwiczenia		8.0.14459	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sławistyka	forma	stacjonarne
		moduł	językoznawczo-kulturoznawcza, literaturoznawczo-kulturoznawcza
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
mgr Marek Włodkowski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Ćw. audytoryjne		Semestr 4:	
Sposób realizacji zajęć		Ćwiczenia:	
zajęcia w sali dydaktycznej		30 godzin - czynny udział w zajęciach;	
Liczba godzin		30 godzin - przygotowywanie prac i zadań zleconych przez prowadzącego;	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.		15 godzin - przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego i samo kolokwium.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - wykonanie (samodzielnie i/lub w grupie) analizy zabytku piśmiennictwa z obszaru Słowiańszczyzny Południowo-Zachodniej - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru - kolokwium 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		<p>Student otrzymuje zaliczenie ćwiczeń (co uprawnia do przystąpienia do egzaminu) na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnego udziału w zajęciach (40%), • kolokwium pisemnego obejmującego analizę zabytku piśmiennictwa (60%). <p>Student otrzymuje ocenę z wykładu na podstawie egzaminu (100%). Egzamin zostaje zaliczony pozytywnie po odpowiedzi na 2 pytania (jedno z wiedzy teoretycznej, drugie związane z analizą tekstów wybranych zabytków – zob. Treści programowe).</p>	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	Analiza tekstów z dyskusją	Prace zlecone przez prowadzącego	Kolokwia	Egzamin
Wiedza				
K_W03	+	+	+	+
K_W06	+	+	+	+
K_W08	+	+	+	+
K_W12	+	+	+	+
Umiejętności				
K_U03	+	+	+	+
K_U04		+	+	+
K_U06		+		+
Kompetencje społeczne				
K_K01		+	+	+
K_K03	+	+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Zaliczenie przedmiotów: *Gramatyka opisowej języka kierunkowego* i *Język staro-cerkiewno-słowiański*.

B. Wymagania wstępne

Umiejętność łączenia wiedzy z pokrewnych przedmiotów, rozumienie istoty badań dynamicznych, diachronicznych.

Cele kształcenia

Zapoznanie studentów z cechami j. kierunkowego w aspekcie diachronicznym,

Zwrócenie uwagi na dynamikę i ewolucję procesów językowych.

Utrwalenie wiedzy na temat najstarszych etapów rozwoju języka i uświadomienie wspólnych procesów językowych w poszczególnych grupach j. słowiańskich.

Uświadomienie znaczenia wpływów kulturowych (łacińskich i bizantyńskich) na poszczególne języki oraz watości i znaczenia zabytków piśmiennictwa słowiańskiego dla poznania kultury i języka.

Umożliwienie studentom połączenia wiadomości o okresie klasycznym języka Staro-cerkiewno-słowiańskiego z wiadomościami, które zdobywają w ramach zajęć z Praktycznej nauki języka chorwackiego i serbskiego oraz Gramatyki opisowej języka kierunkowego.

Zapoznanie studentów z historią języków, które studiują oraz spuścizną piśmienniczą narodów byłej Jugosławii.

Przekazanie studentom podstawowych umiejętności badawczych z zakresu językoznawstwa diachronicznego i porównawczego.

Zapoznanie studentów z elementami nauk pomocniczych względem językoznawstwa diachronicznego, takich jak paleografia, epigrafika i in.

Umożliwienie praktycznego zastosowania wiedzy zdobytej w ramach zajęć z Pracy z rękopisem i starodrukiem słowiańskim.

Treści programowe

Problematyka wykładu:

- Cechy łączące grupę języków południowosłowiańskich z wschodnio- i zachodniosłowiańskimi.
- Cechy wspólne języków południowosłowiańskich, ich podział na grupę wschodnią i zachodnią.
- Substrat i superstrat językowy.
- Bałkańska liga językowa.
- Zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny zmian językowych.
- Trójjęzyczność (łacina, cerkiewnosłowiański, starochorwacki), trójalfabetyczność ((głagolica, cyrylica, łacinka) i trójdialektyczność (czakawski, kajkawski, sztokawski) w średniowiecznej Chorwacji.
- Rola redakcji narodowych języka cerkiewnosłowiańskiego w rozwoju współczesnych języków literackich Serbów i Chorwatów.
- Piśmiennictwo i drukarstwo głagolickie w Chorwacji.
- Piśmiennictwo cyrylickie w Chorwacji, Bośni, Serbii i Czarnogórze, warianty lokalne (arvatica, bosnančica), szkoły piśmiennicze.
- Chronologia procesów językowych w rozwoju dialektu sztokawskiego.
- Kształtowanie się normy ortograficznej języka chorwackiego zapisywanego alfabetem łaćńskim.
- Drukarnictwo w Czarnogórze.
- Rozwój języków literackich Serbów (cerkiewnosłowiański, ruskosłowiański, słowianoserbski).
- Reformy języków literackich Serbów i Chorwatów.
- Powstanie języka serbo-chorwackiego.

Problematyka ćwiczeń:

- Nauka alfabetów słowiańskich (głagolicy kanciastej, cyrylicy) w oparciu o tablice sylabiczne.
- Porównanie tekstów modlitw w redakcji serbskiej i chorwackiej języka cerkiewnosłowiańskiego z tekstem kanonicznego języka SCS oraz

współczesnym serbskim i chorwackim.

- Analiza językowa wybranych zabytków, od najstarszych do XIX w.; ćwiczenia analizy tekstów w zakresie fonetyki, morfologii, leksyki, semantyki i składni; rozpoznawanie i nazywanie procesów gramatycznych występujących w zabytkach; omawianie cech szczególnych zabytków.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

- teksty wybranych zabytków języka kierunkowego przewidziane do analizy językowej, dostępne w chrestomatiach (Kodeks Mariański, Ewangeliarz Mirosława, Ewangeliarz Vukana, Ojciec nasz według św. Mateusza z Kodeksu Assemaniego i starochorwackiej wersji tej modlitwy; Pozdravljenje Anjela; Bašćanska ploča, Povelja bana Kulina; Planine; Judita; Život i priključenja Dositeja Obradovića i in.) oraz:
- Ivić P. 1990: O jeziku nekadašnjem i sadašnjem, Beograd-Priština.
- Čigoja B. 1995: Najstariji srpski ćirilski natpisi (grafija, ortografija i jezik), Beograd.
- Dušanov Zakonik .Bistrički prepis. Preveo D. Bogdanović, predgovor Đ. Krstić, Beograd 1994.
- Hercigonja E. 1982: Bosančica (w:) Enciklopedija Jugoslavije II, Zagreb, s. 88-92.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta:

- Moszyński L. 1984: Wstęp do filologii słowiańskiej, Warszawa.
- Oczkova B. 1983: Zarys historii języka serbsko-chorwackiego, Kraków.
- Oczkova B. 2006: Chorwaci i ich język, Kraków.
- Nazor A. 2008: Knjiga o hrvatskoj glagoljici ja slovo znajući govorim..., Zagreb.

B. Literatura uzupełniająca

- Brozović D. 1978: Hrvatski jezik, njegovo mjesto unutar južnoslovenskih i drugih jezika, njegove povijesne mijene kao jezika hrvatske književnosti (w:) Hrvatska književnost u evropskom kontekstu, Zagreb, s. 9-83.
- Bratulić J., Damjanović S. 2005: Hrvatska pisana kultura, Zagreb.
- Damjanović S. 2008: Jezik hrvatskih glagoljaša, Zagreb.
- Ivić P. 1986: Srpski narod i njegov jezik, Beograd.
- Fučić B. 1982: Glagoljski natpisi, Zagreb.
- Malić, D. 2002: Na izvorima hrvatskoga jezika, Zagreb.
- Kovačević J. 1964: Prvi klesari ćirilčkih natpisa na Balkanu, „Glasnik zemaljskog muzeja” XV-XVI, Sarajevo, s. 309-316.
- Milanović A. 2006: Kratka istorija srpskog književnog jezika, 2 izd., Beograd.
- Moguš M. 2010: Povijesna fonologija hrvatskoga jezika, Zagreb.
- Nazor A. 2008: Knjiga o hrvatskoj glagoljici ja slovo znajući govorim..., Zagreb.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01; K_W04; K_W08; K_W09; K_W12
K_U03; K_U04; K_U06;
K_K01; K_K03

Wiedza

Student:

- K_W03 - ma wiedzę dotyczącą o podstawowej metodologii badawczej z zakresu językoznawstwa diachronicznego i paleografii i potrafi ją wykorzystać w dyskusji oraz w trakcie ćwiczeń
- K_W06 - zna podstawową terminologię z zakresu językoznawstwa diachronicznego i paleografii w języku polskim i kierunkowym;
- K_W08 - ma wiedzę na temat języków słowiańskich, rozpoznaje i rozumie rządzące nimi prawidłowości oraz wciąż kształtujące je zmiany;
- K_W12 - ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń

Umiejętności

Student:

- K_U03 - posiada umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie językoznawstwa diachronicznego;
- K_U04 - potrafi wyszukiwać, analizować, weryfikować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące zabytków piśmiennictwa obszaru Słowiańszczyzny Południowej z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych;
- K_U06 - potrafi porozumiewać się ze specjalistami w zakresie językoznawstwa w języku polskim i językach kierunkowych, prowadząc merytoryczną dyskusję na tematy omawiane na wykładzie;

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

- K_K01 - zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności dotyczących języka kierunkowego i jego rozwoju historycznego;
- K_K03 - potrafi pracować i współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role

przy rozwiązywaniu problemów językoznawczych.

Kontakt

marek.wlodkowski@ug.edu.pl